

30 Ιουνίου, 1995

[ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ Χ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ,

Αιτητής,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 1166/91)

-
- 5 *Αναγκαστική Απαλλοτρίωση — Γνωστοποίηση απαλλοτρίωσης — Δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη — Ενστάσεις — Άρθρο 4 του περί Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης Νόμου του 1962 (Ν. 15/62) — Δεκαπενθήμερη προθεσμία — Υποχρέωση εξέτασης μόνο των εμπροθέσμων ενστάσεων σύμφωνα με το Άρθρο 6(1) του Νόμου — Εκπρόθεσμη ένσταση κατά Γνωστοποίησης Απαλλοτρίωσης νομίμως αγνοήθηκε στην κριθείσα περίπτωση.*
- 10 *Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Προθεσμία Αναγκαστική απαλλοτρίωση — Καταχώριση προσφυγής τέσσερις μήνες μετά τη δημοσίευση του προσβαλλομένου Διατάγματος Απαλλοτρίωσης — Το ζήτημα της αναγραφής του ονόματος του ιδιοκτήτη στο Διάταγμα Απαλλοτρίωσης — Παλαιότερη και πρόσφατη νομολογία — Η προσφυγή εκπρόθεσμη στην κριθείσα περίπτωση.*
- 15

20 Ο αιτητής προσέβαλε το Διάταγμα Απαλλοτρίωσης μέρους του ακινήτου του με την προσφυγή που καταχωρήθηκε τέσσερις μήνες μετά τη δημοσίευση του Διατάγματος και ενώ η ένσταση του αιτητή κατά της προηγηθείσας Γνωστοποίησης Απαλλοτρίωσης είχε υποβληθεί σαράντα περίπου ημέρες μετά τη δημοσίευση της Γνωστοποίησης.

25 Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

1. Ο αιτητής εν προκειμένω υπέβαλε την ένστασή του εκπρόθεσμα για-

τί ενώ η Γνωστοποίηση δημοσιεύτηκε στις 18/1/1991 η ένσταση που υπέβαλε μέσω του δικηγόρου του φέρει ημερομηνία 26/2/1991.

Σύμφωνα με το Άρθρο 6(1) του περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμου (Ν.15/62) η απαλλοτριούσα αρχή έχει υποχρέωση να εξετάζει ενστάσεις που υποβάλλονται εμπρόθεσμα. Δεν έχει υποχρέωση όμως να εξετάζει εκπρόθεσμες ενστάσεις. Ο αιτητής δεν μπορεί να παραπονείται για τη δική του παράλειψη, ανεξάρτητα από το λόγο του εκπρόθεσμου της ένστασης του.

5

10

Στο προσβαλλόμενο Διάταγμα Απαλλοτριώσης που δημοσιεύτηκε στο Τρίτο Παράρτημα της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας στις 18/8/1991 αναφέρετο ότι καμιά ένσταση δεν υποβλήθηκε εναντίον της σκοπούμενης απαλλοτριώσης της ακίνητης ιδιοκτησίας του αιτητή. Για το λόγο αυτό ο Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων δεν έλαβε υπόψη ούτε εξέτασε, όπως είχε το δικαίωμα, την εκπρόθεσμη ένσταση του αιτητή.

15

Ο αιτητής καταχώρησε την προσφυγή αυτή στις 19/12/1991 δηλαδή τέσσερις μήνες μετά τη δημοσίευση του προσβαλλόμενου Διατάγματος.

20

Ο αιτητής προσέβαλε την Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσης με την υπ' αρ. 267/91 προσφυγή του. Η προσφυγή αυτή, εγκαταλείφθηκε για το λόγο ότι η γνωστοποίηση απαλλοτριώσης δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη αλλά εκδήλωση πρόθεσης για τη λήψη εκτελεστής πράξης σε μελλοντικό στάδιο, και γιατί αφήνει το καθεστώς ιδιοκτησίας της γης και τα δικαιώματα των ιδιοκτητών ανεπηρέαστα.

25

30

2. Το Δικαστήριο στην απόφαση *Charalambos Pissas (No. 1 v. Electricity Authority of Cyprus)* (1966) 3 C.L.R. 634, παραπέμποντας στην *Venglis v. Electricity Authority of Cyprus* (1965) 3 C.L.R. 252, αναφέρει στο σχετικό απόσπασμα από τη σελίδα 639, πως, παρά το γεγονός ότι η Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσης είναι πράξη "in rem", το Διάταγμα Απαλλοτριώσης επηρεάζει άμεσα τον ιδιοκτήτη της απαλλοτριούμενης περιουσίας, του οποίου το όνομα θα ρέπει κατά κάποιο άμεσο ή έμμεσο τρόπο να αναγράφεται στο σχετικό διάταγμα.

35

40

Η πιο πρόσφατη νομολογία δεν ακολούθησε σταθερά την απόφαση *Pissas* αλλά δέχτηκε σαν πιο ορθή την άποψη πως εφ' όσον η Γνωστοποίηση και το Διάταγμα Απαλλοτριώσης αποτελούν πράξεις πραγματοπαγείς (in rem) και όχι προσωποπαγείς (in

personam), διατάγματα τα οποία εκδίδονται με βάση τα Άρθρα 4 και 6 του Νόμου, είναι νόμιμα έστω και χωρίς οποιαδήποτε αναφορά στα ονόματα των επηρεαζόμενων ιδιοκτητών.

5 *Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

- 10 *Agrotis v. Electricity Authority (1981) 3 C.L.R. 503,*
Κολοκασίδου κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 427,
Χατζηγιάννου κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2877,
 15 *Σπύρου ν. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 2310,*
Lefkaritis Bros v. Republic (1980) 3 C.L.R. 34,
Λουκά κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 812,
 20 *Σταυρίδη κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1992) 4 Α.Α.Δ. 2933,*
Bakkaliou v. Municipality of Famagusta (1969) 3 C.L.R. 19,
 25 *Παυλίδου ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 2667,*
Demetriou and Others v. Republic (1988) 3 C.L.R. 91,
Pissas v. Electricity Authority of Cyprus (No. 1) (1966) 3 C.L.R. 634,
 30 *Venglis v. Electricity Authority of Cyprus (1965) 3 C.L.R. 252,*
Ταμασίου ν. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 1188.

35 **Προσφυγή.**

Προσφυγή εναντίον του Διατάγματος Απαλλοτριώσεως το οποίο δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας αρ. 2624, ημερομηνίας 16.8.91 με την οποία απαλλοτριώθηκε μέρος του τεμ. 21/1, Φυλ. Σχ. XXVIII.50.W2, στο χωριό Καλοπαναγιώτης, ιδιοκτησία του αιτητή.

Α. Παντελίδης, για τον Αιτητή.

Γ. Γιωργαλλής, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, Δ.: Με την προσφυγή αυτή ο αιτητής ζητά από το Δικαστήριο τη πιο κάτω θεραπεία:- 5

"Απόφασιν του Δικαστηρίου ότι η απόφασις των καθ' ων η Αίτησις και/ή εκατέρου εξ' αυτών (Διάταγμα Απαλλοτριώσεως), η οποία εδημοσιεύθη εις την Επίσημον Εφημερίδα της Δημοκρατίας αρ. 2624, ημερομηνίας 16.8.91, διά της οποίας απαλλοτριώνεται μέρος του τεμ. 21/1, Φύλ. Σχ. XXVIII.50.w2, του χωριού Καλοπαναγιώτης ανήκοντος εις τον Αιτητήν, είναι άκυρος και/ή παράνομος και/ή εστερημένη οιουδήποτε νομικού αποτελέσματος και/ή ελήφθη καθ' υπέρβασιν και/ή κατάχρησιν εξουσίας." 10 15

Ο αιτητής είναι ο εγγεγραμμένος ιδιοκτήτης των τεμαχίων 16, 17, 18 και 21/1 του Φ./Σχ. XXVIII.50.W2 στη τοποθεσία Ορκόντας του χωριού Καλοπαναγιώτης της Επαρχίας Λευκωσίας. 20

Στις 18/1/1991 η Κυπριακή Δημοκρατία, ως η απαλλοτριούσα αρχή, δημοσίευσε στο Τρίτο Παράρτημα, Μέρος II, της Επίσημης Εφημερίδας Αρ. 2571, την με αριθμό 77 Ατομική Διοικητική Πράξη που αφορούσε την πρόθεσή της να απαλλοτριώσει μέρος του τεμαχίου 21/1, του οποίου ο αιτητής είναι ιδιοκτήτης, έκτασης 400 τ.μ., και καλούσε κάθε πρόσωπο που ενίστατο να υποβάλει την προβλεπόμενη από το άρθρο 4 του περί Αναγκαστικής Απαλλοτριώσεως Νόμου του 1962 (Νόμος 15/62), ένσταση, εντός δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία δημοσίευσης της Γνωστοποίησης αυτής. 25 30

Σύμφωνα με την πιο πάνω γνωστοποίηση η ακίνητη ιδιοκτησία του αιτητή η οποία περιγράφετο στον Πίνακά της κρίθηκε αναγκαία για τους ακόλουθους σκοπούς δημοσίας ωφέλειας, "δηλαδή για τη δημιουργία και ανάπτυξη των δημοσίων οδών και ποταμών στη Δημοκρατία και η απαλλοτριώσή της επιβάλλεται για τους πιο κάτω λόγους δηλαδή για την οριοθέτηση του αργακιού στο δρόμο Αστρομερίτη-Καλοπαναγιώτη στη περιοχή Ορκόντα." 35

Για τους ίδιους λόγους δηλαδή της δημόσιας ωφέλειας που αναφέροντο στη Γνωστοποίηση κρίθηκε αναγκαία και η επίταξη της ιδιοκτησίας του αιτητή. Προς το σκοπό αυτό εκδόθηκε το υπ' αρ. 91 Διάταγμα Επίταξης, που δημοσιεύτηκε στο Τρίτο Παράρτημα, Μέρος II, της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας 40

αρ. 2571 ημερομηνίας 18/1/1991. Η επίταξη έγινε με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 4 του Περί Επίταξεως Ιδιοκτησίας Νόμου του 1962 (Νόμος 21/62) όπως αυτός έχει τροποποιηθεί από τους Νόμους 50/66, 61/75 και 43/86.

5

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου η απαλλοτριούσα αρχή προβαίνει σε εξέταση των ενστάσεων που υποβλήθηκαν διαρκούσης της προθεσμίας και στη συνέχεια τις διαβιβάζει στο Υπουργικό Συμβούλιο ή τον αρμόδιο Υπουργό. Σύμφωνα με το

10 εδάφιο (2) του άρθρου 6, το Υπουργικό Συμβούλιο ή ο αρμόδιος Υπουργός δύνανται αν κρίνουν τούτο σκόπιμο λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων, να εκδώσουν Διάταγμα Απαλλοτριώσεως εντός δέκα μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της οικείας Γνωστοποίησης.

15

Ο αιτητής υπέβαλε την ένστασή του εκπρόθεσμα γιατί ενώ η Γνωστοποίηση δημοσιεύτηκε στις 18/1/1991 η ένσταση που υπέβαλε μέσω του δικηγόρου του φέρει ημερομηνία 26/2/1991.

20

Σύμφωνα με το άρθρο 6(1) του Νόμου η απαλλοτριούσα αρχή έχει υποχρέωση να εξετάζει ενστάσεις που υποβάλλονται εμπρόθεσμα. Δεν έχει υποχρέωση όμως να εξετάζει εκπρόθεσμες ενστάσεις. Ο αιτητής δεν μπορεί να παραπονείται για τη δική του παράλειψη, ανεξάρτητα από το λόγο του εκπρόθεσμου της

25 ένστασής του. (Βλέπε *Agrotis v. Electricity Authority* (1981) 3 C.L.R. 503, *Αναστασία Κολοκασίδου κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 427, *Πόλυ Χατζηιωάννου κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 2877, και *Μενέλαος Αντώνη Σπύρου v. Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 2310)

30

Στο προσβαλλόμενο Διάταγμα Απαλλοτριώσεως που δημοσιεύτηκε στο Τρίτο Παράρτημα της Επίσημης Εφημερίδας της Δημοκρατίας στις 18/8/1991 αναφέρετο ότι καμιά ένσταση δεν υποβλήθηκε εναντίον της σκοπούμενης απαλλοτριώσεως της ακίνητης ιδιοκτησίας του αιτητή. Για το λόγο αυτό ο Υπουργός Συγκοινωνιών και Έργων δεν έλαβε υπόψη ούτε εξέτασε, όπως είχε το δικαίωμα, την εκπρόθεσμη ένσταση του αιτητή (βλέπε *Lefkaritis Bros v. Republic* (1980) 3 C.L.R. 34).

35

40

Ο αιτητής καταχώρησε την προσφυγή αυτή στις 19/12/1991 δηλαδή τέσσερις μήνες μετά τη δημοσίευση του προσβαλλόμενου διατάγματος.

Ο αιτητής προσέβαλε την Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσεως με

την υπ' αρ. 267/91 προσφυγή του. Η προσφυγή αυτή, εγκαταλείφθηκε για το λόγο ότι η γνωστοποίηση απαλλοτρίωσης δεν είναι εκτελεστή διοικητική πράξη αλλά εκδήλωση πρόθεσης για τη λήψη εκτελεστής πράξης σε μελλοντικό στάδιο, και γιατί αφήνει το καθεστώς ιδιοκτησίας της γης και τα δικαιώματα των ιδιοκτητών ανεπηρέαστα. (Βλέπε σχετικά, *Λουκάς Λουκά κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 812 και *Ελένη Σταυρίδη κ.ά. v. Δημοκρατίας* (1992) 4 Α.Α.Δ. 2933.)

5

Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση επικαλέστηκε το εκπρόθεσμο της προσφυγής. Ο δικηγόρος του αιτητή αντέκρουσε την προδικαστική ένσταση επικαλούμενος, μεταξύ άλλων, δικαστικές αποφάσεις που έκριναν πως η καθυστερημένη απάντηση σε εμπρόθεσμη ένσταση επηρεαζομένων ιδιοκτητών δικαιολογεί παράταση της προθεσμίας υποβολής προσφυγής. Την εισήγησή του ο δικηγόρος του αιτητή βάσισε στις υποθέσεις *Bakkaliou v. Municipality of Famagusta* (1969) 3 C.L.R. 19, *Λουκία Παυλίδου v. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 2667, *Lavrentios Demetriou and Others v. Republic* (1988) 3 C.L.R. 91 και *Ελένη Σταυρίδη κ.ά. v. Δημοκρατίας*, ανωτέρω.

10

15

20

Είναι όμως φανερό πως οι πιο πάνω αποφάσεις δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής στα γεγονότα και περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης για το λόγο ότι εν προκειμένω απουσίαζε η απαραίτητη προϋπόθεση καταχώρισης εμπρόθεσμης ένστασης από τον αιτητή.

25

Ο δικηγόρος του αιτητή υποστήριξε πως για πρώτη φορά ο αιτητής έλαβε γνώση για την έκδοση του προσβαλλόμενου Διατάγματος Απαλλοτρίωσης από τη γραπτή αγόρευση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση στην προσφυγή που καταχώρισε αρχικά εναντίον της Γνωστοποίησης Απαλλοτρίωσης και ότι η έλλειψη αναφοράς στο όνομα του ιδιοκτήτη και στην περιουσία που απαλλοτριώνεται στο κείμενο του προσβαλλόμενου διατάγματος εμπόδιζε την ενεργοποίηση της προθεσμίας των 75 ημερών για καταχώριση προσφυγής. κατά συνέπεια, η προσφυγή του αιτητή που καταχωρίστηκε εντός 75 ημερών από την ημερομηνία από την οποία απέκτησε πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης ήταν εμπρόθεσμη.

30

35

40

Το Δικαστήριο στην απόφαση *Charalambos Pissas (No.1 v. Electricity Authority of Cyprus)* (1966) 3 C.L.R. 634, παραπέμποντας στην απόφαση *Venglis v. Electricity Authority of Cyprus* (1965) 3 C.L.R. 252, αναφέρει στο σχετικό απόσπασμα

από τη σελίδα 639, πως, παρά το γεγονός ότι η Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσης είναι πράξη "in rem", το διάταγμα απαλλοτριώσης επηρεάζει άμεσα τον ιδιοκτήτη της απαλλοτριούμενης περιουσίας, του οποίου το όνομα θα πρέπει κατά κάποιον άμεσο ή έμμεσο τρόπο να αναγράφεται στο σχετικό διάταγμα.

Η απόφαση, *Bakkaliaou v. Municipality of Famagusta*, ανωτέρω, στην οποία παρέπεμψε ο δικηγόρος του αιτητή προς ισχυροποίηση της θέσης του ότι η προσφυγή καταχωρίστηκε εμπρόθεσμα, λήφθηκε επί τη βάση διαφορετικών πραγματικών γεγονότων. Στην υπόθεση εκείνη η απαλλοτριούσα αρχή, δύο μήνες μετά τη δημοσίευση της γνωστοποίησης απαλλοτριώσης, αποφάσισε να ειδοποιήσει προσωπικά την ιδιοκτήτρια για την σκοπούμενη απαλλοτριώση της περιουσίας της καλώντας την να υποβάλει τυχόν ενστάσεις της προς αυτήν. Η αιτήτρια, ανταποκρινόμενη, απέστειλε γραπτώς και εντός της καθορισθείσης προθεσμίας τους λόγους της ένστασής της. Η προσφυγή θεωρήθηκε εμπρόθεσμη από την ημερομηνία απόκτησης γνώσης, για το λόγο ότι η απαλλοτριούσα αρχή, αντί απάντησης στην αιτήτρια και εγκαταλείποντας μια πορεία που η ίδια επέλεξε να ακολουθήσει, προέβη στην αναγκαστική απαλλοτριώση της περιουσίας της.

Η πιο πρόσφατη νομολογία δεν ακολούθησε σταθερά την απόφαση *Pissas* αλλά δέχτηκε σαν πιο ορθή την άποψη πως εφ' όσον η γνωστοποίηση και το διάταγμα απαλλοτριώσης αποτελούν πράξεις πραγματοπαγείς (in rem) και όχι προσωποπαγείς (in personam), διατάγματα τα οποία εκδίδονται με βάση τα άρθρα 4 και 6 του Νόμου, είναι νόμιμα έστω και χωρίς οποιαδήποτε αναφορά στα ονόματα των επηρεαζόμενων ιδιοκτητών. (Βλέπε σχετικά, *Ελένη Σταυρίδη κ.ά. ν. Δημοκρατίας*, ανωτέρω, *Αναστασία Κολοκασίδου κ.ά. ν. Δημοκρατίας* και *Αθηνούλλα Ταμασίου ν. Δημοκρατίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 1188.)

Για τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή απορρίπτεται.

35

Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.